

SPØRGSMÅL TIL DE TRE PROFESSORERS REDEGØRELSE I MINKSAGEN

Til Folketinget

Af de tre juridiske professorers følgebrev til Folketinget af 7. november 2022 og af indledningen til deres redegørelse fremgår det, at den indeholder en "*Retlig vurdering af spørgsmålet om statsminister Mette Frederiksens ansvar i Minksagen*".

Det giver anledning til at rejse følgende spørgsmål, som vi finder af afgørende relevans for validiteten af redegørelsens overordnede konklusion.

1.

Redegørelsen omfatter ikke den retlige vurdering af spørgsmålet, om statsminister Mette Frederiksens eventuelle ansvar i Minksagen i forhold til ministeransvarslovens § 9.

Det konkluderes på side 30, at Mette Frederiksen ikke vil kunne dømmes efter Ministeransvarlighedsloven.

Ifølge ministeransvarsloven kan en minister dømmes, hvis denne har handlet strafbart (§§ 5 og 6) efter den strafferetlige skala og/eller ifølge § 9 efter den civilretlige skala. Sidstnævnte er som bekendt strengere for ministeren, idet der skal mindre til at fastslå et sådant ansvar i forhold til den mere ansvarskrævende skala under det strafferetlige. Civilretligt gælder der i det danske samfund for samtlige borgere (dvs. os alle bortset fra medlemmer af Kongehuset) den grundregel, at ukendskab til lovgivningen ikke er fritagende for ansvar, *ignorantia nocet*, og i særlig grad hvis ens egen adfærd har fremkaldt den pågældende uvidenhed.

Således er der mulighed for at statuere ansvar for ministeren for statskassens økonomiske tab allerede i tilfælde af, at ministeren i sin adfærd har handlet culpøst, dvs. skyldigt. Hvis et flertal i Folketinget beslutter sig for at nedlægge en sådan påstand, skal Rigsretten tage sagen til påkendelse.

I redegørelsen er der ganske bortset fra § 9 og således også helt undladt at begrunde, hvorfor § 9 er holdt udenfor, endda på trods af, at denne bestemmelse netop giver

mulighed for, at ministeren "...ville kunne dømmes efter ministeransvarsloven...", som redegørelsen ellers netop angiver som sit emne.

Det oplyses ikke i redegørelsen, hvorfor forfatterne har valgt at udelade det civilretlige område, uagtet dets ansvarsskala lettere ville kunne føre til, at der under en rigsretssag vil kunne ske domfældelse.

2.

Muligheden for at drage daværende fødevareminister Mogens Jensen til ansvar ved en rigsretssag og de mulige implikationer heraf for Mette Fredriksen er ikke omfattet af redegørelsen.

I indledningen til redegørelsen og af hovedafsnit II (side 5-12) fremgår det, at forfatterne baserer jær sig på Minkkommissionens beretning af 30. juni 2022, hvori daværende fødevareminister Mogens Jensens adfærd er beskrevet som særdeles belastende. Herom oplyses det, at han "...*afgik tidligt i forløbet som minister på grund af kritik*". Men det oplyses ikke, hvorfor han holdes uden for redegørelsen.

Ifølge Ministeransvarlighedsloven indebærer det som bekendt ikke en fritagelse for det juridiske (dvs. det strafferetlige og/eller civilretlige) ansvar, at man går af som minister. At man tager det politiske ansvar på sig, absorberer ikke det juridiske ansvar. Som i andre sager, hvor der er flere muligt skyldige, kunne en rigsretssag mod Mogens Jensen i øvrigt føre til, at der under retssagen kommer yderligere oplysninger frem, som giver retten, Folketinget og alle andre mulighed for at vurdere, hvad der egentlig foregik, udover det som Minkkommissionen har kunnet skaffe sig oplysninger om.

3.

Hvorfor kan en statsminister gå fri for ansvar for alvorligt skadesforvoldende beslutninger, der er forårsaget af et unødvendigt forceret beslutningsforløb? Spørgsmålet har sammenhæng med, at der blev truffet beslutninger på et forkert grundlag om overordentligt vidtgående og indgribende foranstaltninger over for borgere i samfundet.

I redegørelsen refereres til Minkkommissionens beretning, hvoraf det fremgår, at et digitalt møde i regeringens Koordinationsudvalg fandt sted sen aften d. 3. november 2020, og at Mette Frederiksen som mødeleder tillod, at mødet blev påbegyndt (og uden pauser gennemført) få minutter efter, at mødematerialet i den endelige version var fremsendt til mødedeltagerne. Det vil sige, at der gennemførtes et møde

vedrørende et omfattende og intensivt indgreb over for borgere i det danske samfund, uden at mødedeltagerne var givet mulighed for at gennemgå beslutningsgrundlaget. Herom anføres det i redegørelsen, at "*... Der kan ikke med rimelig sikkerhed fastslås, at det alvorligt ville kunne bebrejdes Mette Frederiksen som groft uagtsomt, at KU-mødet den 3. november 2020 blev tilrettelagt og gennemført på en måde, der alt andet lige vil kunne betegnes som uhensigtsmæssig*" (side 27, fjerde afsnit).

Ministeransvarlighedsloven bygger på det grundprincip, at enhver minister, herunder en statsminister, befinder sig i et af statsmagtens allerøverste embeder, og som sådan har pligt til at sikre, at bl.a. møder om indgribende beslutninger finder sted fuldt forsvarligt.

Hastværk er ikke nogen undskyldning, og slet ikke, når der ikke kan påberåbes nogen form for såkaldt nødret. Hastværket er så at sige et selvskabt problem, der afspejler bagsiden af viljen til at vise handlekraft.

Det fremgår af Minkkommissionens beretning, at der ikke var et sagligt behov for absolut at træffe beslutningen under de skete omstændigheder, og pressemødet blev afholdt den følgende dag kl. 16. Som en undskyldende omstændighed anføres det i redegørelsen på side 25 i nederste afsnit, at "*Tværtimod kan det med rette konstateres, at intentionen bag statsministerens direkte involvering i sig selv var anerkendelsesværdig. Det kan med andre ord ikke alvorligt bebrejdes Mette Frederiksen, at hun tog styringen som mødeleder på KU-mødet den 3. november, ...*".

Juridisk er det ikke blot civilretligt, men også strafferetligt oplagt, at den form for adfærd er klart uagtsom, formentlig også, hvad der strafferetligt set er afgørende, groft uagtsom. En statsminister er ikke berettiget til at sætte sig "ved rattet" og samtidig ignorere almindelige forsigtighedsprincipper af basal karakter, således som f.eks. at de, der træffer en given beslutning, herunder én selv, har sat sig ind i den tilvejebragte information.

Civilretligt vil en formand eller anden mødeleder i f.eks. et selskab, en fond eller en forening klart blive ansvarlige for skadegørende handlinger ved en beslutning truffet som følge af uvidenhed påført ved en hasteproses, der har afskåret tilstrækkelig forberedelse af beslutningen.

4.

Statsministerens undladelse af at standse nedslagtingerne behandles ikke i redegørelsen.

I redegørelsen er det uklart, og nærmest underbelyst, hvorfor der ikke er behandlet og taget stilling til statsministerens passivitet, efter at hun angiveligt d. 8. november 2020 blev bekendt med, at der ikke var fornøden lovhjemmel.

Således som redegørelsen er forfattet, får man indtryk af, at formuleringerne skyldes et ikke explicit udtrykt ønske hos forfatterne om ikke at tage klar stilling til, om der på den nævnte dato eksisterede eller ikke eksisterede en handlepligt hos statsministeren til at standse de nedslagtninger, som da var sat i gang.

København d. 21. november 2022

Bjørn Elmquist
Advokat (H)

Christian Harlang
Juridisk Rådgiver